

**Povzetek projekta Po kreativni poti do znanja 2017 – 2020, 2. odpiranje,
za namen objave in predstavitve na spletni strani sklada**

**1. Polni naslov projekta: Razvoj modela za ponovno uporabo dekorativnih tekstilij
(PONDEK)**

- **V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P-16 se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovano (neustrezno področje izbrišite):**

02 - Umetnost in humanistika

- 2. V sodelovanju z:** (navede se univerza oz. samostojni visokošolski zavod, ki je prijavil projekt in članica, ki je nosilka projekta ter partner/ja – podjetje/ji oz. organizacija, ki je/sta bilo/i vključeno/i v projekt)

Univerza v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fakulteta - KOMPAS SHOP, trgovina, d.d.

3. Besedilo:

- **Opreделите problem, ki se je razreševal tekom izvajanja projekta**

Tekstilna industrija je ena od pomembnih gonilnih sil svetovnega gospodarstva, vendar je istočasno postala industrija največjega izkoriščanja naravnih virov in ljudi. Modne smernice se hitro spreminjajo, proizvajalci in trgovci temu sledijo. Cenovna dostopnost modnih izdelkov spodbuja impulzivno potrošništvo in posledice agresivne modne industrije se kažejo v velikih količinah odpadnih tekstilij, kar jo postavlja med največje onesnaževalke okolja.

Cilj sodobne družbe mora biti ravnanje v skladu s smernicami trajnostnega razvoja na vseh ravneh, od proizvodnje do maloprodaje. Načela počasne mode in boljša ozaveščenost ljudi pomembno vplivajo na ustvarjanje novih standardov znotraj celotne tekstilne vrednostne verige. Prizadevanja je potrebno okrepiti tudi v maloprodaji, s spodbujanjem potrošnikov, da razmišljajo o življenjskemu ciklu izdelka in ekološki neoporečnosti.

Trend hitre mode se uveljavlja tudi na področju sodobnega opremljanja doma in tekstilij za interier. Večina potrošnikov vidi v zavesi le modni element, s katerim se hitro prilagaja modnim trendom in posledično nastanejo velike količine odpadnih zaves. S ponovno uporabo starih zaves bi bistveno zmanjšali količino nevarnih odpadkov in spodbudili kupce k trajnostnemu razmišljanju in uporabi "tekstilnih odpadkov" na drugačen način.

- **Opišite potek reševanja problema oz. kratek povzetek projekta**

Salon za notranjo opremo Kompas Shop Velana Living, ki je napredno zasnovan in spodbuja h kreativnosti in trajnostnemu principu opremljanja doma, ponuja široko paleto izdelkov iz naravnih in recikliranih materialov. Celovita ponudba notranje opreme objektov zajema tudi zavese in dekorativne tekstilije, ter šivanje le-teh po željah naročnikov. V šivalnici ostajajo velike količine starih odpadnih zaves in ostanki blaga pri šivanju. To so večinoma tkanine iz težko razgradljivega poliestra, ki zelo obremenjuje okolje. Podjetje se zato zavzema za varovanje okolja z nadgradnjo

proizvodnih tehnik in izdelavo končnega izdelka brez odpadkov ter ponovno uporabo starih zaves. Razvili smo prototipe za 6 različnih kolekcij kreativnih in inovativnih rešitev drugačne uporabe zaves v prostoru z namenom ozaveščanja kupcev, ter jim tako ponudili možnost ponovne uporabe starih zaves ob nakupu novih. Kolekcije zajemajo svetila, senčila za svetila, namizne pogrinjke, tekstilni nakin in ročno tkane preproge/tekače. Ena od kolekcij vključuje dekorativna svetila, ki si jih kupec izdelava po principu »izdelaj si sam«. Pri tem smo celovito obravnavali cikel uporabne dobe zaves in presegli klasično oblikovanje iz novih tkanin.

Predstavitev izdelkov, umeščenih v interior prodajnega salona, je prispevala k ekološkemu ozaveščanju širše okolice, kar je pomemben doprinos k družbenemu okolju, k spreminjanju življenjskega stila ter usmerjanju od potrošništva k trajnostnemu delovanju.

- Navedite in opišite rezultate projekta ter njihov doprinos k družbeni koristnosti

V sklopu projekta je nastalo 6 kolekcij trajnostnih inovativnih izdelkov iz odpadnih zaves:

POGRINJŠČICE - predstavljajo set namiznih pogrinjkov in kolekcijo svetil. V obliki cvetličnega vzorca so lasersko izrezane odpadne zavese ujete med dve plasti prosojne tkanine. Novo nastala tkanina sestavlja senčilo za svetila in pogrinjke v obliki večjih in manjših krogov.

SVETKE - so kolekcija namiznih in visečih svetil, ki jih uporabnik sestavi po principu 'naredi si sam'. Uporabnik najprej sestavi lasersko izrezan vzorec ogrodja iz lesene vezane plošče v preprosto krožno obliko, nato pa v zareze poljubno vpelje priložene tekstilne trakove iz odpadnih zaves. Trakovi različnih barv, struktur in vzorcev se nikoli ne ponovijo in dajejo vsaki Svetki unikaten videz.

TKANILO - je kolekcija krožno, ročno tkanih svetlobnih senčil iz odpadnih trakov zaves. Trakovi se med seboj prepletajo v zanimive vzorce, ki polno zaživijo, ko skozi njih posveti svetloba.

LOVKE - so kolekcija svetil iz žic, oblečenih v gosto nabrane trakove iz odpadnih zaves. Uporabnik lahko tekstilne lovke poljubno prostorsko oblikuje.

ŠOPEK BROŠK - je kolekcija tekstilnega nakita. V oblike cvetnih listov izrezani ostanki zaves, predstavljajo še neodprte cvetove rož.

TEKAČ - je ročno izdelana tkanina iz trakov ostankov zaves in skupaj s kvačkano košaro pričara domačo vzdušje na jedilni mizi. Položimo ga lahko tudi na tla in odpadne zavese dobijo novo uporabo v tkani preprogi.

Izvedena je bila spletna anketa o nakupovalnih navadah in osveščenosti slovenskih potrošnikov ter analizirana je bila spletna in maloprodajna onudba dekorativnih tekstilij.

Projekt je trajnostno naravnano, temelji na uporabi ostankov in odpadnih tekstilij, kaže možnost zbiranja odpadnega tekstila v podjetju z namenom ponovne uporabe za inovativne izdelke in s tem zmanjšanje možnosti, da se odpadni tekstil odvrže v naravi. Projekt širi med potrošnike v maloprodaji ekološko ozaveščenost in trajnostno modo za dom ter spodbuja študente, kot predstavnike mlade generacije, da prenesejo znanja in izkušnje na širšo okolico. Brošura, ki spodbuja trajnostni princip razmišljanja pri opremljanju doma, bo na voljo v salonu Kompas Shop Velana Living in tako prosto dostopna širši javnosti.

4. Priloge:

- Brošura, na kateri so slike izdelkov (VELANA-BROSURA.pdf)
- Poster na 48. SNT (predstavitev projekta in slike izdelkov), (Bizjak Mateja poster. pdf)
- Slika študenta pri ročnem tkanju (Ročno tkanje.pdf)
- Slika iz dogodka v Salonu Velana Living (Dogodek Velana.pdf)

PONOVNA UPORABA DEKORATIVNIH TEKSTILIJ

Katarna RUS¹, Katja BRENCIČ², Zala HRASTAR³, Ina VRHOVSKI⁴, Robert KAVNIR⁵, Mateja SEVER⁶, Katja BURGER KOVIČ⁷ in Matejka BIŽJAK⁸

¹Univerza v Ljubljani, Naravoslovno-matematiška fakulteta, Oddelek za kmetištvo, gradivo in obkovanje, Šmartinska 5, 1000 Ljubljana
²Kompas Shop, d.o.o., Šmartinska 52, 1000 Ljubljana
³matejka.bizjak@nl.uni-lj.si

Trend hitre mode se uveljavlja tudi na področju sodobnega opremljanja doma in tekstilij za interier. Ponudniki hitre oblačilne mode so istočasno tudi ponudniki hitre in cenovno dostopne mode za dom, ki sledi sodobnim smernicam bivanjske kulture.

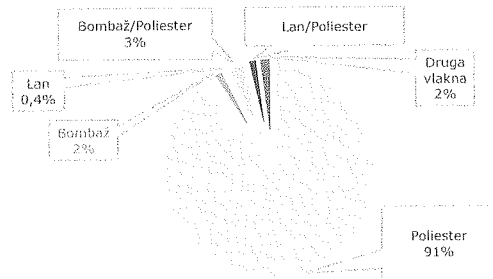
Z analizo ponudbe že konfekcioniranih zaves, ki jih je mogoče kupiti v trgovini ali na spletu (Lesnina, Mōmax, Dipo, Rutar, Jysk), smo ugotovili, da je večina zaves v prodaji iz 100% poliestra, slika 1.

Preglednica 1: Poznavanja problematike recikliranja in možnosti ponovne uporabe različnih vrst dekorativnih tekstilij

Vprašanja	Odgovori (%)		
	Da	Ne vem	Ne
Zavesa merjem redno, ko si zaznam hitre in ugodne preureditve lastnega prostora	4	35	60
Poznam surovinsko sestavo zaves v prodaji	10	43	44
Večim, da ne poznam možnosti recikliranja različnih zaves	15	36	48
Vse pogosteje se uporabljajo nakupovalne vrčke za odpadke in zbirajo, izdelane iz rabljenih prostornih zaves	29	46	19
Če bi poznala možnost recikliranja in ponovne uporabe rabljenih zaves, bi se jih posluževala	71	25	4
Večim, da lahko rabljene zaveso dodam v posebne zabojnike za rabljene tekstilije	40	29	22
Poznam Centre ponovne uporabe v Sloveniji in njihove pomen	33	36	26

UVOD

V okviru projekta Po kreativni poti do znanja z naslovom RAZVOJ MODELA ZA PONOVNO UPORABO DEKORATIVNIH TEKSTILIJ smo skupaj s partnerjem iz gospodarstva, Salonom Vešana Living – Kompas shop, d.o.o., pripravili nabor trajnostnih kreativnih in inovativnih rešitev drugačne uporabe zaves v prostoru, ter kipeem ponuditi možnost ponovne uporabe starih zaves ob nakupu novih z namentom ozaveščanja.

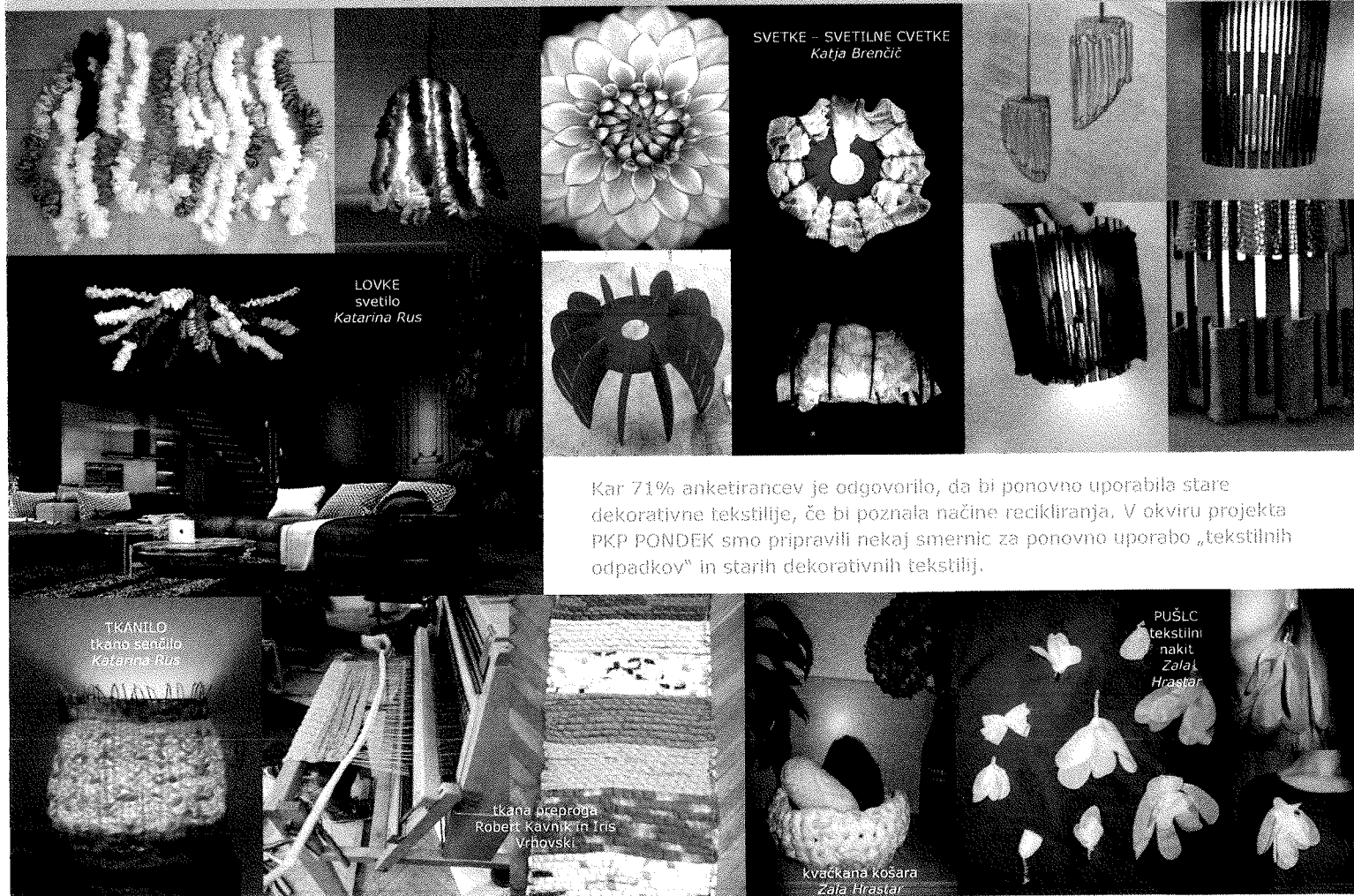

Slika 1: Zastopanost surovinska sestave konfekcioniranih zaves v trgovinah Lesnina, Mōmax, Dipo, Rutar, Jysk.

S pomočjo spletne ankete smo pridobili podatke o navadah potrošnikov pri uporabi dekorativnih tekstilij ter uporabne gobe zaves. Nekaj izsledkov:

- 65% anketirancev ima zaveso na oknih v svojem domu,
- 37% anketirancev stare zaveso shrani ali podari,
- 30% jih odvrže v zabojnike za tekstil in le 7% jih odvrže med smeti v ostale zabojnike.

Odgovori anketirancev zbrani v preglednici 1 kažejo na zadovoljivo ozaveščenost potrošnikov.

Kar 71% anketirancev je odgovorilo, da bi ponovno uporabila stare dekorativne tekstilije, če bi poznala načine recikliranja. V okviru projekta PKP PONDEK smo pripravili nekaj smernic za ponovno uporabo „tekstilnih odpadkov“ in starih dekorativnih tekstilij.

PONDEK NTF X VELANA

vabljeni na predstavitev projekta
Po kreativni poti do znanja

18. 7. 2019
ob 17.00

Salon Velana Living
Šmartinska cesta 52
1000 Ljubljana

